

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS
 Egyszeri ár . . . 25- koron.
 Hátré . . . 10- koron.
 Negyed évre . . . 2- koron.
 Egy évre . . . 4- koron.
VEHÉNYEK
 Egyszeri ár . . . 25- koron.
 Hátré . . . 10- koron.
 Negyed évre . . . 2- koron.
 Egy évre . . . 4- koron.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Bradt és csanádi utcák
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Bérvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1916.

Staubert József.

Szombat, augusztus 19.

Visszaverték a török csapatok az orosz támadásokat.

(Veszteségeik miatt tétlenek az oroszok.)

Budapest, augusztus 18. (Hivatatos.)

A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregének harcvonala:

A szövetséges csapatok a Stara-Obczyna hegynél romáinnal történt elfoglalása alkalmával 200 lögyöt és két géppuskát szállítottak be. Horozankától délre osztrák-magyar zászlóaljok, az ellenséget egy előretolt arokból kivették. A Bothmer gróf tábornok hadseregéhez beosztott osztrák török csapatok az oroszok támadási kísérletét visszaverték.

Hindenburg vezértábornagy hadseregének harcvonala:

Bothmer gróf vezérrege hadseregénél az ellenség a legutóbbi napokban oly súlyos veszteségeket szenvedett, hogy tegnap teljesen tétlen maradt. A woiynsai arcvonalon sikeres portyázások voltak.

Olasz hadszíntér:

Az ellenség ágyútize új görzi arcvonalunk ellen tovább tart. Az olaszoknak, a San Grado de Mernától délnyugatra emelkedő magaslatok ellen intézett és visszavert támadásától eltekintve, más gyalogsági harc nem volt.

Délkeleti hadszíntér:

A cs. és kir. csapatoknál a helyzet változatlan. Mőter akábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Budapest. (A sajtóhadiszállásról jelentik). A trónörökös Károly Ferdenc Jozsef főherceg lovassági tábornok és tengernagy, a császári ottomán csapatoknak frontjára való érkezése alkalmával taviratot intézett a török szultánhoz. A szultán a tavirat átnyújtásával megbízott cs. és kir. megbízottnak kijelentette, hogy rendkívül örül, hogy csapatai a trónörökös alatt harcolhatnak és hogy a legnagyobb bizodalommal néz a szövetségesek eredményei elé.

Románia sorsa.

Arad, augusztus 18.

Bratianu román miniszterelnök, a jó kereskedő szanbolunsként, állandóan mérleggel kezében állt a küzdő európai nemzetek előtt. Ravasz és mosolygó arccal tekintett jobbra és balra, miközben egyre-másra rakta a sulyokat a mérleg serpenyőjébe. A bukaresti kalmár, niszegő rekonának a velencei olasz kalmárnak kétes dicsőségén okulva, nem egy könnyen merte felelni a kést, hogy akit mindig gyűlölt, de akinek baráti arcot mutatott, szíve mellől a két fontnyi erdélyi must kimecszeni megkísérelje.

Most, úgy gondolja, hogy a félelmetes orosz felé billent a mérleg karja. Szakítani akar tehát a semlegesség politikájával s odaáll, ahová a szíve vonzza. Azaz talán nem is annyira a szíve, mint inkább tanatikus gyűlölete a magyarság ellen.

Igy kell lenni, mert ha csakugyan az ész és a politikai rezon irányítja a román kormány politikáját: reg itt kellett volna lenniök a központi határnak táborában, ahová existenciális érdekeik láncolják őket. Volt is erre alkalmuk, hogy hozzánk csatlakozzanak. Akkor se kellettünk nekik; meglapultak, vártak. A bukovinai első visszavonulásunkra már gunydatokat énekeltek a bukaresti Catechantokban s a Brussznow látszólagos sikereire táncolt a bukaresti utca. Pedig: „heute rota, morgen todt”: „ma még piros élet, holnap fehér álm”. Oroszország nem az érzelmi politikát, mint ők, akik egy csaloka álomból a legvéresebb valóságra fognak ebredni, akik nemcsak légyárak, hanem nemzeti létük összeomlását is sirathatják.

Hát legyen! Vessék el a kockát! Nyassák meg az utat a Dunához az oroszoknak! Hadu tudják meg ők is: mi a náboru! Mi az, mikor vernek és könynek arjai szoritják ki medreikből a tolyókat; mi az, mikor a varosok és falvak utcáiról eltűnnek az élet színei, s divatossá lesz a koporsók szentედőjének színe: a fekete szín! Mi mar sirtunk, temettünk elege, ha úgy akarják: megtanítjuk őket is sirni, mindent elszámni, s temetni, maudent eltemetni. . . (c)

Visszavert angol és francia támadások.

(Florinát elfoglaltuk.)

Berlin, augusztus 18. (Hivatatos.)
 A nagy löhadiszállás jelentik:

Nyugati hadszíntér:

A Sommetől északra az ellenség, tekintet nélkül súlyos áldozataira, folytatta nagy erőfeszítéseit. Az angolok a végül több új hadosztályt vetettek harcba. Martinpouchetól délnyugatra sikerült legelől levő vonalukat egy szorosan mögötte levő vonalba, csekély szélességben visszanyomniok. Pozierestől északra és a Foureau erdőtől közvetlenül nyugatra ellenben könnyű szerrel visszavertük őket. A franciák ismét az éjjeli órákra tették át támadásaikat. Éjjel körül jelentékeny erők nyomultak Guillemont és Maurepas közti állásunk eilon, melyeket azonban igen véresem visszavertünk. Hardecourtól északkeletre állásunk előbbrenajló részén elkeseredett és eddig eddöntetlen harc folyt. Mindkét fél tüzerőségének tevékenysége állandóan különösen neves. A Maastól jobbra az ellenség este a Thiaumont erőd és a Chapitre erdő közt széles arcvonalon, az erdős hegység nyugati részén pedig több ízben támadott. Fleury tárnál a harc még folyik. Egyéb-ként az ellenség rohama mindennap megtört. Nestenál augusztus 16-án tüzelésünkkel leszállásra kényszerítettünk egy francia kétfedelőt.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg vezértábornagy arcvonala:

A Nobel tótól nyugatra folyt kisebb, de élénk ütközetektől eltekintve, amelyek még nem érték, véget, csak jelentektelen előrs csatározások voltak.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala:

Bothmer gróf tábornok hadsereg arcvonalán a török csapatok visszaverték a támadó orosz osztagokat. A Kárpatokban a Stara-Obczynan ezért eredmény növekedett. Mindegy ket-száz lögyöt ejtettünk és több géppuskát szállítottak be.

Balkán hadszíntér:

Az ententenak az utóbbi napokban intézett hibaváló támadásai után a szövetséges csapatok ellentámadást intéztek. Florinát a szerb Duna-hadosztály elleni harc után

elfoglaltuk. Német repülőgépek Karaburnutól északkeletre eredményesen támadtak meg orosz torpedórombolókat és egy tengeraltjárót.

Az augusztus 16-ikán este kiadott orosz hivatalos jelentés azt írja, hogy a harmadik német tartalékgyalogszereg

egyik zászlóalját Monasterzyskánál egy páncél-automobil géppuska-tüze megsemmisítette. Ezzel szemben megállapítjuk, hogy a zászlóalj vesztesége ez alkalommal mindössze két sebesült volt. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Casement orvosa az utolsó éjszakáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hamburg. Angol és francia lapok szerint Casement csak azért tagadta meg a kegyelmi kérvény aláírását, mert meggyőződése volt, hogy kérvény nélkül is megkegyelmezik neki a amikor látta, hogy esztendő, egyre nyugtalanabb és idegesebb lett. A „Hamburger Fremdenblatt” hágai tudósítója a Casement-családnak közelálló orvos nyilatkozatát közli. Az orvos az államgyógyászati engedelmével még órákkal Casement halála előtt meglátogatta az elítéltet és jelen volt a fogházban a kivégzés után is. A nyilatkozat, amelyet ez az orvos tett, határozott cáfolata az angol és francia lapok híreszteléseinek.

— Casement nyugodt volt, — így szól az orvos nyilatkozata — és semmi sem váltott magatartásában és viselkedésében nagyobb izgalomra. Beszélgetésünk során szó volt a megkegyelmezésről is, amelyet én és Casement összes barátjai vártunk. Casement nem számított a kegyelemre és úgy látta, nem is akarta, hogy megkegyelmezzenek neki. Azt mondta, hogy eleje tették a kegyelmi kérvényt s neki csak alá kellett volna írni, de ő az aláírást megtagadta. Casement tudta, hogy halála előbb, vagy utóbb súlyos gondokat okoz az angol kormánynak és tudta azt is, hogy az aláírás megtagadásával keresztülhúzza az angol kormánynak azt a számítást, hogy őt politikailag lehetetlenné tegye. Sohasem ismerte el angol bírának azt a jogát, hogy őt elítélték és nem lehetett, de nem is akart az ir ügy áruőjává lenni. Boldog volt, hogy az ir-kérdés az ő elítéléséről az egész világ ügyévé vált. A megkegyelmezést Casementről a világ hamar megfellebbezett volna, de a megölt Casement Irországot mindig tetekre fogja sarkenteni. Mialatt a kivégzés órája hirtelen gyorsasággal közeledett, Casement lobogó tekintettel és emelt hangon beszélt Irországnak a világkonfliktusban való hivatalosáról. En nem osztom Casementnek Anglia ellen való szenvedelmes fanatizmusát, de esodáalom nagy és szent lelkesedését.

— Körülbelül reggel négy óra volt, amikor beléptem cellájába egy lelkész, hogy a papa áldását átadja neki. Négy órával utóbb a pap újra megjelent és meggyónatatta Casementet. Előbb, reggel öt órakor egyszerű reggelit fogyasztott; el Casement, aztán elolvasta a reggeli lapokat, amelyeket kívánságára elhoztak. Nagy érdeklődéssel olvasta az újságokat és összehasonlított a Daily News egyik hírével, amely arról tudósított, hogy lady Grey állítólag lépéseket tett Asquithnál Casement megkegyelmezése érdekében és Asquith hajlandó is arra, hogy a királynak megkegyelmezését ajánlja. — Casement azt mondta, hogy Asquithnak meg kellene értenie, hogy a kormány beszorokonykényhelyben van és azt a látszatot kell keltetnie, hogy a kormány kötelelesség szerűen megteretja ugyan a megsértett jogrendet, de hajlandó a kegyelemre is. Casement azonban, így mondta, inkább meghal, sem az Asquith politikája csavarintásainak köszönje életét. Hat órakor nagyatlése kormánytisztviselő látogatását jelentették be

Casementnek. En eltávoztam. A látogatás csak néhány percig tartott. Amikor újra beléptem a cellába, Casementet a legnagyobb izgatottságban találtam,

— Meg akartak csinálni, — kiáltott föl, aztán hosszabb ideig némán járt föl és alá. — Nagyon rossz tapasztalataik lehetnek az angoloknak a szilárd meggyőződések dolgában. En ir maradok.

Azt hiszem, még az utolsó pillanatban is kísérletet tettek arra, hogy rávegyék Casementet a kegyelmi kérvény aláírására, de est valami méltatlan föltételt tettek függővé. Csakodtak. Casement nem volt kapnató az ir ügy aláírására. Reggel hét órakor hagytam el Casementet. Negyed tízkor a megölt mártír holttestéhez vezettek. A holttest a reggel kápolnájában feküdt. Két rennőr állt mellette, mintha az angol államhatárolom még határolom is tért volna Casementtől. . .

Érdekes jelenet egy aradi üzletben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész város tele van az élelmiszerek drágasága elleni panaszokkal. Azek, akiket a sorsuk megvédett attól, hogy mindennap a piacon, vagy az üzletből szerezzék be legfontosabb élelmiszer-cikkeiket, szinte kétértelműen csóválják a tejuket, amikor azt hallják, hogy egy darab ószi barack 80—100 fillérbe kerül. Pedig éppen a mai napon történt, hogy egy előkelő városi tisztviselő két ószi barackkal akarta megajándékozni az édesanyját és elküldte a szolgáját egy korona 40 fillérrel a legközelebbi csemege üzletbe. A szolga buszra arca és egy ószi barackkal tért vissza.

— Sajnos, 1 korona 30 fillért kértek egy ószi barackért és így visszahoztam 10 fillért.

Az ilyen eljárást még csak rendőrhatalósággal sem lehet üldözni, mert hiszen az ószi barack ára nincs maximálva és így az eladó számára szabad a vásár. Egy másik aradi urral történt a következő eset: a főtér egyik üzletében csemege szalonját akart vásárolni. Lemértetett 10 dekát és megkérdezte a kiszolgáló leánytól: mennyibe kerül?

— 1 korona 60 fillérbe — volt a rövid válasz.

— Az lehetetlen, — mondta az illető — mert hiszen tudomásom szerint a csemege-szalonnának a maximális ára 9 korona kilogrammonként.

Közeben a pillanatban a vevőhöz lépett az üzlet társtulajdonosa és bossánatkérések között jelentette ki:

— Igaza van a tisztelt urnak, mert es a 10 deka szalonna 90 fillér és nem 1 korona 60. Es a kiszolgáló leány csak tegnap érkezett és még nem ismeri az árakat.

A történet teljes megértéséhez szükséges tudni, hogy a vásárló rendőrtiszt volt, a kiszolgáló leány pedig már 6 hónapja működik az üzletben.

Négy millió német még nincs fegyverben.

— Sajtó tudósítók telefonjelentése. —

Genf. A francia szenátusban tizenhárom szenátor, köztük Clemenceau, sürgős indítványt nyújtottak be, hogy sürgősen rendeljék vissza a frontra küldött 1917-es évfolyam legénységét.

Berlin. A leghevesebb tűzérési előkészítés után tegnap az angolok és a franciák rendkívül erős támadásba kezdtek. Az angolok kor reggel kétszer indultak rohamra az Ovipiers—Pozières irányon, a melyet már június eleje óta hátra támadnak. Miután ist tökéletesen visszavertük őket, este Pozières és a Fouroux erdő között indítottak erős rohamot a jobbszárnyon a franciák támogatásával. Ugyanakkor visszavertük rohamukat, míg végre a Fouroux erdőtől nyugatra kis vonalon benetoltak állásainkba. Elmentáadásunk innen is kivettele őket. Ugyanigy jártak a franciák Maurepasitól délre es a Sommetól délre. Csak Bailoy és hístrées között sikerült behatolniok 500 méter szélességben a mi ársainkba, a többi helyen már is visszavertük őket.

Ugy az angolok, mint a franciák veszteségei rettentőek és igazán érthetően, hogy 48 napi küzdelem után még mindig ragaszkodnak ennek a véres és kiatártalan taktikához.

Zürich. A La France Militere egy magas rangú katona tollalobol cikket közöl, aki azokról az eszközökről beszél, amelyek a francia hadvezetőségnek jelenleg a csapatok gyors tomegszállítására céljából rendelkezésére állanak. E szerint tener automobiloik oriasi parkja van együtt, melyek negy-öt napon belül negy-ötsszazezer embert képesek a szükséges frontra vinni.

Bern. A Newyork Times berlini tudósítója jelenti: Azok a hírek, amelyek Németország gyengüléséről szólnak, inkább a vágy szülottei, mint a valóságnak megfelelő információk. A berlini közkönyvek népszerűsége is bizonyítéka annak, hogy a német élelmészési probléma nem olyan kétségbeesítő es a németek éppen nem éheznek. Németországnak most is rengeteg sok a tartalékja a négy milliónál több erős férfi nem teljesít katonai szolgálattal.

A hadügyminiszter és a honvédelmi miniszterek kitüntetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kroatia báró vezérezredes hadügyminiszternek Hazai Samu báró gyalogsági tábornok honvédelmi miniszternek és Georgi báró osztrák Landwehr-miniszternek a hadrakelt sereg hadkészütségségének fenntartására és emelésére irányított sikeres működésük ujólagos hálás elismerésül a Lipót-rend nagykeresztjéhez a hadi díszítményt adományozta. Hazai Samu báró kitüntetését Tisza Istvan gróf miniszterelnökhez intézett kéziratban is tudatta a király. — Budapestről jelentik: A király a honvédelmi miniszteriumba beosztott Balicska Sándor vezérezredesnek a hadi díszítményes Lipót-rend középkeresztjét, Fábán Zsigmond, Dormand Henrich, Kopistya Károly ezredeseknek a hadi díszítményes Lipót-rend lovagkeresztjét, Kamán Hugó, Bodó Adám ezredesek, Eisenstädter Alajos és Reich Arpád alezredeseknek a hadi díszítményes Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Ezenkívül még a honvédelmi miniszteriumba beosztott 60 tisztnek a legfelsőbb elismerését tudtul adatta.

Majorescu Románia semlegességéről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarest. A Jassiban megjelenő „Opinia” című lap bukaresti levelezője a következőkben ismereti Majorescunak, a németországi utjáról Bukarestbe visszatért illusztris román államférfinak Románia külpolitikái magatartására vonatkozó álláspontját:

Titu Majorescu határozottan meg van győződve róla, hogy Románia nem fog beleavatkozni a háborúba és hogy ezt nem is szabad megtennie. Akármik legyenek Bratianu miniszterelnök kötelezettségei, a liberális többségi párt elnöke most nem dönti háborúba az országot. Anélkül, hogy politikai hívein és személyes barátain kivül bárki mással is összejejt volna, Majorescunak ez a határozott meggyőződése, amelynek különös nyomtatékot kölcsönöz az agg államférfiu tapasztaltsága. Véleménye szerint a forgalomban lévő veszthirek 90 százaléka valószínű, a többi 10 százalék pedig csak kis részben közelíti meg a valóságot.

Bukarest. A russzofil „Adeverul”-nak és „Dimineata”-nak jelentik Szónaból: „A ruszesuki román konzul, aki a napokban újból elfoglalta állását, meglátogatta a polgari katonai hatóságokat, s közölte velük a román kormánynak határozatát a semlegeségi politika megússzabbítására vonatkozólag.

A román konzul nyilatkozata a legjobb benyomást kellette.”

Szofia. A Szófiában megjelenő „Novy Vek” Romániának Bulgáriához való viszonyával foglalkozik. Előszörban Romániához fordul és ama reményének ad kifejezést, hogy a román nép ez alkalommal is meg fogja józanágát óvni. A lap emlékeztet Cuza román fejedelem detronizálására, akit 1866. február 11-én éjjel éppen úgy, mint Battenberg Sándort, az oroszcsakfűvek egyik csoportja elrett láb alól. Románia története ugyanolyan, mint Bulgáriáé. A román dráma teljes egészében hasonlít a bolgárhoz, mert a rejtőző Szentpétervárt ül, a színészek pedig az orosz ügyvédök. A román nép ma orosz befolyás alatt áll, miként még rövid idő előtt a bolgár nép. Kétség van arra, hogy Oroszország barátságának ószintéségében kétkedjünk. Bulgária ma nem áll egyedül. Bukarestben számot kell azzal vetni, hogy az, aki Bulgária ellen emeli fel kezét, a központi hatalmakat is megérti. Nekünk érdekünk Románia függetlensége és mindig megbecsültük Románia barátságát. Ezért hiszünk a román nemzet józanágában és reméljük, hogy nem fogja ugyanazokat a hibákat elkövetni, amelyekel mi követünk el történelmünk útjainakban.

Bukarest. A nyok az utóbbi napokban súlyosan megármadtak Herjeu tábornok, volt miniszter, aki belépett a Marghiloman-pártba. A Steagul levalat közöli a tábornoktól, melyben az többek között a következőket mondja: Szememre vetik, hogy a heroikus semlegesség híve vagyok. Uralok Belgium és Svájc példájára, melyek bebizonyították, hogy a semlegességért is lehet hősiesszen harcolni. Külömben, hogy nem feltétlenül vagyok a semlegesség h. v., azt irásaim is bizonyítják. Amikor Marghiloman pártjába belépek, nem tagadom meg multamat.

Azokkal szemben pedig, akik hasaftasságból a tábornokot meg akarják leckéztetni, rámutat arra a tényre, hogy a hadsereget épp olyan szegényen hagyta el, mint mikor abba belépett. Politikai pártba lépett, hogy az országnak épp ugy szolgálatára álljon, mint, ahogy állott eddig.

Bukarest. A Ziuva kérdést intézett több román politikushoz és a társadalmi kiválóságokhoz Románia helyzetét illetőleg és a válaszok közlése nyomán a lap a következőket írja: A mai helyzetről azt a benyomást nyerhetjük, hogy ugy a közvélemény, mint a felelős körök ellene vannak a kalandos politikának. Előreláthatóan Románia továbbra is a várakozási politikának álláspontjára helyezkedik és tovább fog haladni azon az uton, amelyen eddig is járt. Románia, mint kis ország, nem rendelkezik azzal a katonai erővel, amely a háborút feltétlenül keresztül tudja vinni, de viszont elég erős ahhoz, hogy ne hagyja magát elcsábítani.

A „Kaiser” és a „Kronprinz,”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az itt elmondandó igaz történetke Verdun körül történt s az egész német fronton elterjedt, jóízű mosolyt kelte. Egy Kaiser nevű hadnagy, ki mindig hajlandó volt a trétára, mint telefonos szolgált a fronton. Egy alkalommal kevés dolga akadt, unatkozott, s vágyott a felváltás után. Végre szörgött a készülék és felpattanva rohant ahhoz Kaiser hadnagy.

- Itt az X. esred törzskaral!
- Halló itt a trónörökös.
- Ugy? a trónörökös van ott?
- Persze hogy a trónörökös.

A hadnagy gondolván, hogy valaki visszaél a trónörökös nevével s vele tréfát üz, humorosan válaszolt:

— Nos, ha ott a trónörökös, itt pedig a Kaiser van.

A készülékben jóízű nevetés hangzott, s rögtön felosengett a szó:

— De kérem itt valóban a trónörökös van. Nevetve válaszolt a hadnagy s biztosította a beszélőt.

— Itt pedig minden bizonynyal a Kaiser áll. Erre egy másik hang udvariasan, de határozottan tudatta a hadnagygyal, hogy X. kegyelmes urral van beszélni valójás Kaiserre ebben a pillanatban nincs szüksége. Végre eszretért a hadnagy ur, s ugy érezte mintha homlokán egy kövér izadság csópp jelentkeznék. Majd tovább adta a kívánságot és megrökönyödve halgatta: hogyan és mit beszélnek a trónörökös és X. tábornagy kegyelmes ur. Végre a kis beszélgetés került sorra s a trónörökös elbeszélte a tábornoknak az előbbi epizódot. A tábornok szolgálatkeszen jelentette, hogy az illető egy Kaiser nevű tizedik esredbeli hadnagy és a legnagyobb tréfamester.

— Na majd beszéltek még vele, ha olyan trétás ember, szolott nevetve a trónörökös.

Néhány napig nagyon szomorú volt a hadnagy ur, de miután látta, hogy semmi komolyabb következménye nincs a dolognak, visszatevte a régi vidamságra.

Lengyel várak védik a Kárpátokat.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Róma. Barone, ezredes írja a Giornale d'Italiában: Az oroszok iparkodnak a Kárpátok elérésére, de nem fogják megpróbálni a Kárpátok gyűrűjének áttörését. Ilyesféle kísérletről szó sem lehet mindaddig, amíg nem sikerül Hindenburg ellen döntő skocióba lépni, melynek eredményeképpen Lengyelország felszabadulását várják. Csak a lengyel várak elesete után lehet szó a Kárpátokról.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Aug. 1-én megjelent Stanislauban a városi tanács hirtetése, amely tudatta, hogy a szegényebb népsztaely elszállítására több vonat áll készenlétben. A város lakossága azt hitte, hogy ez a hirtetmény csak a környék népére vonatkozik. Augusztus 8-án azonban megjelentek a városban a trénoszlopok Tlumac vidékéről, amint nyugat felé igyekeztek. Erre villámgyorsan elterjedt a hír, hogy csapataink engedtek Tlumacnál az orosz túlerő nyomásának. Csakhamar a tüzérség is átvonult Stanislaun, amely katonai táborhos kezdett hasonlítani. Még sem tartották elveszettnek a várost.

Kedden elhagyták a polgári hatóságok Stanislaun, valamint a repülőszázad is. Trénünk és tüzérségünk kiürítette Mykietynce külvárost s ekkor végre tudtuk, hogy a városban való maradásunk utolsó órái ütöttek. Mindenki a pályaudvarra szotott. Fekete hullámként mozgott a néptömeg az odavivő utakon. Bár mindent elkövettek, még sem helyeztették el a vasutak az összes menekülőket a vonatokon. A keddsői szerdára virradó éjszaka szakadatlanul indultak a vonatok, úgy, hogy szerdán reggel szinte kihaltnak látszott a város. Különcsen Knihinin, ahol a német kolónia lakott, teljesen kiürült. Egyetlen német sem maradt a városban.

Szerdán délelőt már egyetlen vonatot sem indítottak. Az utolsó, amelyen a hivatalnokok menekültek el, reggel tél 10-kor ment el. A lakosságból csak a legszegényebb osztály maradt vissza. Utban Lemberg felé arról értesültem, hogy számosan gyalog Cierovba menekültek s onnan tehervonaton jutottak el Stryjbe. A menekültek nagy részét Ungarich-Hradisenba vitték, s6 hivatalnokot pedig Wadowicsebe.

Stockholm. Három hónappal ezelött az orosz egészségügyi kormányzat az orosz sajtó által nagyhanguan kijelentette, hogy végre sikerült a német igát a vegyészeti és patika áruak terén is lerázni. Most már az orosz gyárak — irtak akkor a lapok — azon a helyzetben vannak, hogy a beltöldi szükséglet teljes mértékben fedezzek. Ezzel szemben megállapítandó, hogy piramidol, aspirin, darmatol, cecosot és ricinus olaj teljesen hiányzik Oroszországban. A legszükségesebb patika cikkekről arai hirtetlen nagyok. Például 5 gramm salol: 2 márka 80 piennig, a salicil 4 márka, camin 3 márka 40 piennig, de még e magas árak mellett sem kaphatók a szükséges preparátumok.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuiról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katonának el kell juttatni.

Fegyverszünetet sürget a francia kamara.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Zárich. A Zárichben megjelenő és inkább az ententához hűs „La Correspondance Politique de l'Europe Centrale” legújabb számában az általános hadi helyzetet ir figyelemre méltó cikket, amelyből a következőket közöljük:

— Sem a francia-angol támadás nyugaton, sem az orosz támadás keleten nem hozta meg az eredményt, amelyet vártak tőle. A német hadseregnek Verdun előtt kifejtett kemény erőfeszítése most összekeveredik az angol-francia, vagy az orosz előrehaladás nehézségeivel. A német vállalkozás minden arvonaton oly makacs, oly hősiességű, oly higgadt, mint az, amelyből a franciák akkora dicsőséget kovácsoltak maguknak, védelmezvén Verdun öt hónap óta, lépésről lépésre az ellenség közeledésétől. Ennek a rettenetes háborúnak minden harcosa megállja a helyét. Hősiességük, kitartásuk, halálmegegyezésük egyenlő. Ott, ahol a németek már nem mennek előre, sem a franciák, sem az angolok, sem az oroszok nem fognak tovább haladni. A Somme mögött vagy a Pruth mögött vannak még más védelmi vonalak is, miként Verdun mögött és Arras mögött. És ezek után lesznek még mások s újból mások. Amienstől a Rajnáig hosszú az út, olyan hosszú, mint

Verduntól Párisig. Ugyanez áll Dünaburgtól Varsóig, vagy Osernoviotól Bécsig. Ha két hét alatt nyernék tíz kilométert, százezer ember feláldozásával, akkor száz kilométeres előrehaladáshoz egy millió embert kell feláldozni. Ezzel a mértékkel pedig egy száz sem lesz elég nagy ahhoz, hogy legyőzze a másikat. Amíg a népaketileti, nemfoglalt megengedni, hogy ez az örült mészárlás tovább így tartson. Míg Briandtól a francia kamara tükösülésén az követelték, hogy kérjen fegyverszünetet, — ezt a tényt többen határozottan megtagadták — Briand csak azzal az állítással nyart erre halasztotta, hogy a francia-angol támadás nagyon fenyegető az ellenségre és döntő veszélyt okozhat. Briand ur egyelőre többeszer osalódott. Németország a háboruban beálló fordulást tudatában, több mint fél évvel ezelőtt késznek nyilatkozott becsületes béke kötésére. Miként Bryan amerikai államtitkár írta a semlegességnek Stockholmban tartott tanácskozásához intézett üzenetében: „Azoknak a eseteke-dete, akiknek hádjából köndézték est a háborut, esatalkosván annak változónú kimenetelében, még menthető; de azok, akik állhatatosan megmaradnak annak folytatásánál, tudván, hogy az nem fog véget érni, azok bűnösök!” Ez a helyzet igazi megvilágítása.

Királyunk bizalma a győzelemben.

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Frigyes főherceg tábornagy, hadsereg főparancsnok a következő hadsereg főparancsnoksági parancsot adta ki:

— Katonák és Bajtársak! Ofelőségének, legkegyelmesebb hadurunknak legmagasabb születésnapjára névetségben a következő táviratban fejeztem ki szerencse kívánságainkat: Felség! Legkegyelmesebb úrnak, Ausztria-Magyarország hadserege és flottája harmadik ízben éri meg ágyudörgés közepett Felséged születése napját. A nagy nap első ízben ép a küszöbön álló tűzkerekesztés várásának idejére esett. Egy év előtt teli volt ez a nap örömjongással, a legjobb győzelmek öröme felett, amit a világtörténelem ismer. Ma küzdelemben ellenségeink összeszedett tulereje ellen ünnepünk, harcban mindama ellenségeinkkel, akik még mindig azon reményen osüngnek, hogy egy nagy támadással magukhoz ragadják a győzelmet.

Felség! A főparancsnokságom alatt álló haderőknek az utóbbi hetekben kemény harcokat kellett vívni. Hatalmas áldozatokkal igyekeztek az ellenség megfosztani bennünket a győzelemtől és mégis éppen ennek a küzdelemnek eredménye lett el bennünket minden katonai aszerénység mellett is büszkeséggel, bizalommal, tekintettel az ellenünk küzdő haderőkre, reményükre, amellyel ellenségeink lesúlytani készültek és tekintettel azon sikerekre, melyekre két éven át vizen és szárazföldön folyt harcok után visszatérhettünk. Előkezek majd a nap, amikor ellenségeink arra a belátásra jutnak, hogy az életre-halálra szövetségben lévő osztrák-magyar seregeket és flottáját és szövetségeseink haderőit soha, de soha nem fogják legyőzni.

Felséged két év előtt nehéz órában kényeztetett kardot rántani. Győzelemmel és becsülettel fogja Felséged a kardot visszahelyezni helyére, akár közel van ennek ideje, akár

messze-távolban. Ez a büszke bizonyág tölti el ma inkább, mint valaha szívünket, mikor valamennyien egy buzgó fohásban dobannak össze. Az Isten kegyelme legyen Felségeden, az Isten áldása hön szeretett esaszárunkon és királyunkon.

O osaszári és királyi apostoli Felsége kegyelmes volt táviratunkra a következőket válaszolni:

— Amilyen mélyen hatottak meg azok a szerencsekívánságok, amelyeket Ön kedves tábornagy születésnapom alkalmából kemény küzdelemben álló szárazföldi és vízi haderőnk nevében. Hozzám intézett, olyan örömteli módon üdvözlöm én is azt a bizalmat, amellyel Ön és összes haderőnk a hatalmas küzdelem eljövendő eseményei elé tekintenek. Meg nem hajolva, szilárdan állnak Ausztria-Magyarország haderői, telemelve értékük tudatától a legerősebb szövetséges fegyvertársunkkal való összetartás érzetétől, és kísérve a nehéz idő minden súlyát hordozó haza áldásától. Szilárdan állnak az ellenséggel szemben, amelynek rohama meg fog törtü csapataink állandó állhatatosságán és a döntő eredményre való törekvésén. Így ünnepelünk a háboru harmadik évében, bizva a véderő erejében és kitartásában és az Istenhez intézett fohászuokkal a segítségét kérjük. Hálattal szívvel üdvözlöm nüséges, hősi haderőmet.

Ferenc József.

Boldog vagyok, hogy legkegyelmesebb Úrnak ezen üzenetét közölhetem és büszke vagyok rá, hogy öfelsége elismerésére méltók vagytok. Ezen esaszárunk és királyunk.

Frigyes főherceg, tábornagy.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Forradalmi nász — Pállandóval. A legutóbbi Pállandó-dramák legszébbikének, a „Forradalmi nász”-nak repozitóját mutatja meg vasárnap és hétfőn az Apolló-színház. A publikum körében már is nagy érdeklődés nyitvánul meg a nagykonceptiójú történelmi dráma iránt, amelynek főszerepében Pállandó mélyeséges drámai erővel rajzolja a darab főalakját. 3

* Pállandó-esték az Apollóban. A mai esti előadáson a publikum rajos tetszőnyilvánítás mellett nézte végig a Pállandó házasság című Nordisk-film repozitóját. Pállandó művészi és emberkvalitással kiválóan érvényesülnek ebben a bájos képben, amelyen kívül még egy háromfelvonásos rendkívül szellemes vigjáték mulattatta ma az Apolló nagyszámu publikumát. Szombaton is es a műsor kerülvítésre. 3

* Hajógyűk közében, ezen mádon ízben izgalmas háborus színdarab vasárnap mutatja a közönségének az Erzsébet mozgószínház. Hatalmas látvány játszódik le e képen, a béseke hajóraj lassan kifut a szabad tengerre, a hajógépek erősen dolgoznak, a körülkötő magassá kiemelkedik a hullámok telejéről. Hangos parancsszavak: „Gyorstüzelők tüzi!” Megkezdődik a horzaimas kárma és az ütközet. Az ágyuk és darranása, a gránátok kábító sivitása tölti meg a levegőt és mint kísérteties árnyak emelkednek ki a homályból a fekete óttak. Gránátzapor borítja el az ellenségeit, amely elfogadta a kihívást. Sortüz sortüzet követ! Rettenetes ropogással csapnak le a hajókra és nagy körben pusztulnak mindent. Legközelebb: Az ajtónélküli ház, izgalmas detektív-száger. 3461

* Ifjúkori bün. (Kino-dráma négy részben.) Lottának a szelvényének története van e filmben megírva. Régi történet, csak hogy mindentép új, mert a sors mindig más-más változatban tántja fel nekünk. A bünös leány története, a ki fiatal korának bünével belekerül a nagy világ forgatagába. A leány nagy szerencsét csinál, gazdag embert meg feleségül és feljötti akarja a szüleit, csak mikor homályos vágy ébred lelkében, vágyakozik lámai gyermekét. A gyermek a szelvényhátsban nevelkedik és mikor onnét kikerül a bün ujjára lép. A bünös leányok otthonában az anya gyermekére ismer és szívének hoves dobogása igazolja személyazonosságát. A leány a kastélyba kerül és a régi bün ki van engesszelve. A jövő évadban a következő nagyszámu szenzációkat fogja az Uránia kizárólagos joggal bemutatni: Francesca Bertini, Erna Morena, Hanny Vrieseg, Traumann, Paulik, Mia May, Talarso, Alvin-Neuss, Harry Piel detektív-sorozatok, ezenfelül a Svenska, Ötver, Union, Meester és Bieskop-gyarak minden termékét. 5

Étléptetések. A király Leisznyai Pál, Kénosi Sándor Béla és Belanszki Denek Pál, 3. honvéd huszárezredbeli tisztjelöltek hadnagyká, Fittner Károly, Dénes Jakab dr., Dániel Péter népfelkelő hadnagykát népfelkelő főhadnagyká, Hoffmann Jenő, Vlaszkovits Dusan, Striffler Ferenc, Greiner Károly, Duma János és Kovács Gyula népfelkelő tisztjelöltek népfelkelő hadnagyká — valamennyiek a 2. népfelkelő parancsnokság nyitvántartásában — nevezték ki.

Vilmos császár Frigyes főherceg lakomáján.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik a Pester Lloydnak: A király születés napját a hadsereg főparancsnokság székhelyén ünnepélyesen ülte meg. Kora reggel ünnepi mise volt, amelyen Frigyes főherceg hadsereg főparancsnok kíséretében Hütendorfi-Konrád báró vezérrezendes, vezérkari főnök, valamint az idegen attasék vettek részt. A tábornagy megemlékezett a kivonult csapatokat és délután két órakor a hadsereg főparancsnokságon ünnepi lakoma volt, melynek a német császár megjelentése különös díszet kölcsönzött. Vilmos császár, aki az osztrák-magyar hadsereg tábornagyi ruháját viselte, két óra előtt érkezett a főhadiszállásra. Kíséretében voltak Plessen főadsegéd, Falkenhayn vezérkari főnök, az utóbbi a császári és királyi 88 gyalogezred ezredtulajdonosi ruhájában, Von-Hoebenborn német hadügyminiszter, Zarki pasa és Daiscev berlini bolgár katonai attasé, valamint a császár kísérete. Orsóságát a császárt a német-humusz hangjai mellett Frigyes főherceg kíséretével a főhadiszállás bejáratánál fogadta, és nyomban a gyönyörűen feldisznított városba vezette, ahol ekkor már együtt voltak a lakoma részvevői. A lakomán őfelsége jobbján Frigyes főherceg foglalt helyet, mellette Hütendorfi Konrád vezérrezendes ült. A másik oldalon Plessen főadsegéd foglalt helyet. A második

fogás után Frigyes főherceg a következő lelkes hangú beszédet mondotta:

— Örömteli szívvel üljük meg legfőbb haderunk születésének évfordulóját és hódolattal köszöntjük a velünk oly hűven szövetséges és veünk küzdő hatalmas német birodalom tenkőit uralkodójának megjelenését, ami eme ünnepnek különös díszet kölcsönöz. Harmadikban ünnepeljük fegyveres haderónknek örömnapiját, augusztus 18-át a táborban. Jogos büszkeséggel gondolunk vissza az elmúlt küzdelmekre és örömteli bizakodással tekintünk a jövőre, mert szívünkben lángol legfőbb hadunk iránt való szeretet és hűség. Ez az a térés, amelyből a fegyveres erő mindig új erőt merít, hogy a fenyegető veszedelemmel dacolhasson. Ezt a váhozatlan szeretetet és hűséget e szent napon újólág megfogadjuk. Az isten vezessen addig, míg az ellenség támadása végleg összeomlott és amíg a győzelmes béket kiküzdjük. Jóságos, lovagias legfőbb hadurnak a császár és király éljen, éljen, éljen.

A lakoma után Vilmos császár a kastély parkjába ment és itt több személyt tüntetett ki megajánlásával. Közül három órai itt időzés után lelkes ünnepkés közepett hagyta el a főhadiszállást. A város utcáin a sűrű sorokat álló közönség nagy melegséggel üdvözölte a császárt.

Bratianu háborút akar?

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Bukarest. A különböző párti lapokban egyetemesleg az a vélemény jut kifejezésre, hogy Románia végleges állástoglalása közvetlenül küszöbön áll. A oroszoktól sajtó igyekszik azt a hírt kelteni, hogy Románia elhagyja semlegeségi politikáját és az entente oldalán avatkozik be a háborúba.

A Zua, mérsékelt organum, mely a oroszoktól izgatások ellen küzd, „Alarm nitek” című cikkében a következőket mondja:

— A román semlegeségi politika ugylátszik vége felé jár. Bratianu miniszterelnök eddig megőrizte Romániát a katasztrófától. **mi történetet, hogy most egyszerre megváltoztatta politikájának kurzusát?** Az angolok és a franciák borzalmas vereségei után néhány kilométernyi területet nyertek, az oroszok végre benutoltak Görzbe, az oroszoknak ugyan voltak némi sikereik, de nem tudták a frontot keresztül törni és Hindenburg eddig még nem hallatta a szavát. A központi hatalmak tavalyi sikereinek hatása miatt Bratianu miniszterelnök nem adta fel a semlegeségi politikát. Hihető, hogy Románia most feladja semlegeségi politikát az oroszok néhány helyi sikere miatt? Reméljük inkább, hogy a miniszterelnök visszafordítja magát attól a gesztustól, amelyet aztán jóvá soha többé nem lehet majd tenni. Egy fél évszázad tapasztalatai mutatják, hogy Románia mindig rokkára tette függetlenségét, ahányszor politikáját idegen kívánságoknak rendelte alá. A két éves világháború tapasztalatai nem olyanok,

hogy egy kis ország, mint amilyen Románia is, olyan nagy harcba avatkozzék, melyben viágerdek sorognak kockán. Ezért az általános elterjedt háborús híreknek nem akarunk és nem tudunk hűelt adni.

A szinten mersekelt Steagul azt írja, hogy Jonescu és Filipescu háborús politikája Bratianu miniszterelnök személyében újabb támogatást nyert és most már nem titok többé, hogy a kormánynak háborús szándékai vannak. Romániának orosz celokat szolgáló intervenciója most már csak az eseményektől függ. A kormányban azonban tudnia kell, hogy amíg a németek Francia területen harcolnak és a központi hatalmak és szövetségeseik között a terrorális kapcsolat fennáll, addig a központi hatalmak gyöngülésétől, vagy leveréséről szó sem lehet. Mire való tehát a háborús szellem és az előkészületek a háborúra?

A Dreptatea egyik híre szerint Filipescu kijelentette híveinek, hogy tíz napon belül az orosz haderek Dobrudzsán át Bulgáriába vonulnak és a román kabinet megengedni az kivonulást, legfeljebb a forma megvárt utatkozni fog.

Filipescu és csoportja minden igyekezetüket latba vetik, hogy kikényszerítsenek egy koalíciós kabinettet, melyben természetesen ők is részt vennének és ezért szállnak sikra, hogy Románia támadja meg Bulgáriát és uzenje meg a háborút a magyar-osztrák monarchianak.

Más hírek szerint a kabinetválság esérének egy semleges barát, konzervatív kabinet kinevezése van tervbe

véve Carppal, Majorescuval és Marghilomannal.

Asszonyok a börzén.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

A háborús viszonyok igen sok foglalkozást szültek. Rendkívül fellendült a szappannal történő visszaélés és az alkalmi szappanüzerei legújabbban a börze folyosóit is elterjedtek. Déltájban kézzel-kézre járnak itt a becsomagolt kis szappandarabok. A legtöbb ügynök azonban csak úgy veszi, s adja a szappant istámanul. Alkuszának, kapacitásának, vagonszámra menő kötéseknek cainálnak, anélkül, hogy a szappanból csak egy morzsát is látnának. Itt tűnnek föl a déli órákban az asszony-ügynökök, akik szintén szappanban dolgoznak. Van közöttük olyan is, aki a háború alatt már százezer koronát tett a takaréka. Azelelt, mint szegény fodrász nő bejáratos volt a lipótvárosi kereskedőházakba, s valahol itt adták neki azt a jó tippet, hogy kezdjen el szappanban dolgozni. És nem volt oka megbánni, hogy pályát cserélt.

Egy délelőtti szemle a börze folyosóján meggyőz bennünket arról, hogy a silány szappannal rettentő üzora folyik és legfőbb ideje annak, hogy a rendőrség lecsapjon az alkalmi szappandrágítókra. Egy feketeruhás kövéres asszonynak a szappanügynökök egész kara udvarol a börze folyosóján, de ez legszívesebben tárgyal egy öreg, ószszakállas emberral, a kit kiváló „Facemann”-nak tartanak. A feketeruhás szappan-asszony papír-stancióból sárga szappandarabokat szed elő és ezeket kézzel-kézre adja. Az üzletet suttogva kötik meg. Csak annyi hallható belőle:

— Két vagon . . . prompt . . .

A szappanasszony másik csoportja egy Braun nevű hirtelen fölseperedett szappantűkés köré gyülekezik. Braun itt nagy kapacitás. A szappan körül bravúrosan megtutott karrierjét bámulják. Főlényei mondja egyik-másik szappanüzérnek:

— Nekem köszönheted, hogy fölseperedtetél. Ugy-e jól kiöltöztettetek?

Egy sovány, fehér ruhás nő érkezik. A folyosón ismerős arcok köszöntik, mire ő panaszkodni kezd, hogy napokig betegeskedett és így nagy hasznótól esett el.

— Ezentúl diétát kell tartanom, — mondja. — De most már dolgozni fogok.

Nyomosan élénk tárgyalást kezd Braunnal és biztos, hogy ebből rövidesen néhány vagon szappan fog kikerülni. Egy közgazdász is járki a mozgalmas folyosón s szintén üzletet köt. Jön egy újabb fehér ruhás nő is, aki azonban — ugylátszik — még újona a szappan terén, mert kissé félénken húzódik félre. De meherésen mást is adnak-vesznek itt, nemcsak szappant. Braun egy hosszúkas dobozt mutat: cikória van benne. Meg is kötik az üzletet mádjárt egy vagonra a nyugati pályaudvaron átvéve. Kornelid Zeigmond néző szobra mögé húzódva két öreg kalmár garstille köt üzletet.

Jobbról-balról Ligetke neve hangzik. A telefonhoz is öt hívják. Amióta szappanban dolgozik, bizonyos körökben nagy hírnévre tett szert. A feketeruhás szappan-ügynök hosszú alkudozás után délután három órára randevut ad egy sovány ügynökörme embernek az Abbazia-kávéházban. Valaki társán kiváncsi erre a nőgyere, megmondom a címét: Eszter Debora, a Vaci-utca 51. szám alatt lakik. A feketeruhás sovány nőgy

cime: Vera Monta, Kiszalady-utca 28a. A többi címet is könnyen meg lehet szerezni, különösen a rendőrségnek, ha egy délelőtti kisse körülményben a börze mozgalmassá folyosóján, melyen különben a tőzsdeszabályok szerint tilos ülésteket kötni. Somorai útkar szabadságon van és úgy látszik, senki sincs, aki szétkergesse a folyosó nagbörzsiánerait.

Berlinből ma érkeztek a hírek annak, hogy a német kormány a szappanbeszállás megállítására engedett, hogy Németországban csak egységes minőségű szappant szabad gyártani és ennek az egységes gyártmánynak megállapítják a maximális árát. A német szappanban a kormány rendelkezése szerint musz szavának zsírsavnak kell lenni.

Kenyérjegy börze Aradon

Arad közlőny tudósítóiól.

A város közéletmezési bizottsága ma délután László Rezső helyettes polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen megjelent Kintzig János főispán és Varjassy Lajos polgármester is. Az elnök bejelentette, hogy a Titanic művektől rendelt két mozgókonnya megérkezett és annak átvételére a bizottság Berta Titust és Kosztka Emilt kérte ki. A Wiener Handels Gesellschaft ismét tett ajánlatot prócél amerikai disznószőr szállására. Tavaly a város 2 korona 80 fillérért vette különként a zsírt, most azonban a társaság 9 korona 50 fillérre emelte fel az árát. Ebben az esetben a város nem hajlandó rendelni.

Szóba került az ülésen a tojásinség is. A bizottság ebben a kérdésben egyelőre nem tartározott, ellenben a tanács mérlegelni fogja, hogy a tojásinség megszüntetésére nem lenne-e szükség, ha a város minden egyes várművel tojásbevitel bódét állítana fel, ahol készpénzért átvennék a környékről a behozott tojásokat és azt a város a közönség rendelkezésére bocsátaná. Bejelentette a polgármester helyettes még, hogy az új hatósági tisztviseltek a jövő het szerdáján kezdik meg az áruvitást. A katonai parancsnokság árt a városhoz, hogy abban az esetben, ha szükség lenne, a hatósági üzletekben szívesen bocsát a város rendelkezésére megfelelő munkasert. A város 10 embert fog kérni hetenként 3 napra, hogy a sek csomagolást elvégeztessék.

Az új kenyérjegyek kiosztása augusztus 22-én veszi kezdetét. Minden egyes jegy hátán fel lesz tüntetve, hogy a listát melyik hatósági üzletben váltanato ezzel a jeggyel ki. Jó Béla kijelentette, hogy nem tartja elégségesnek a felügyeletet a jegyek kiosztása körül, mert mindenki annyi jegyet tud magának szerezni, amennyit akar, valóságos jegybörzék vannak Aradon. Pontosabb és teljesebb felügyelet alá kellene helyezni a jegykiosztást, mert különben a misériakon nem lehet majd segíteni. Az elnök maga is elismerte, hogy a jegykiosztó bizottságban működők sem teljesen megelégedtek. A kérdést úgy tartja megoldhatónak, ha a bizottság felszólítana a törvényhatósági bizottságot, hogy jelentkezzenek azok, akik hajlandók lennének a listakiosztó bizottságokban a felügyeletet gyakorolni. Így aztán minden egyes bizottság egy-egy törvényhatósági tag elnökle alatt működne és semmi körülmény között nem történhetne meg az, hogy valaki több listás jusszon, mint amennyi őt megilleti.

H I R E K. LEGÚJABB.

Ejjel 2 óra körül érkezett telefonjelentés.

London. A Renter ügyvékség jelentése: A király legközelebbi rendelkezését fog kiadni, mely elírja, hogy Svédországban, akár a legszűkebb körben is kivigyék.

Budapest. A romániai központi bevételi bizottság a hó 21-én kezdte meg működését. Az itonk vezetésével igazgatói minőségben az Ausztria-Magyarország részére kirendelt román kereskedelmi miniszter és Zensde a román kereskedelmi- és iparügyi miniszter képviselői vannak megbízva.

Genf. A Petit Parisien londoni értesítése szerint hírek keringenek arról, hogy a Keleti tengeren az orosz és a német hadihajók között ütközet volt. Az ütközet az Arooe és a Runase-szigetek között volt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olasz vezérkar jelentése. A Karzti tiszokon és Gerzdi nyugatra nevesen bombázzuk az ellenség állásait. Gyalogságunk az ellenség fedezékének bariokába jutott és 350 fnyi legénységet, valamint 11 tisztet elfogott. Az aszagi tiszokon néhány ellenséges árokba benyomultunk, azonban az ellenség hevesen tüzeini kezdett és visszavonulni voltunk kénytelenek.

A király születés napjának ünneplése.

Arad közlőny tudósítóiól.

Egyszerű keretekben ünnepelte meg Arad város polgári és katonai kezensége a király születés napját. A várbau reggel 9 óra körül tábori zenés mise volt, amelyen a helyőrség tisztikara és legénysége Resch Ferenc altábornagy vezetésével vett részt. A miert a tábori lelkészek celebráltak. A háziestad diszszázada pedig sortűzet adott le.

A minoriták templomában délelőtti tíz óra körül kezdődött a hálaadó istentisztelet Monay Ferenc dr. házfőnök celebrálása mellett. A mise végén a közönség együtt énekelte a Himnuszot a templomi énekkarral.

Az ünnepi istentiszteleten jelen voltak: Baross Ferenc dr. és Kintzig János főispánok, Varjassy Lajos polgármester, Dálnoky Nagy Lajos alispán, Fábry Somaor dr. Acsev. vezérigazgató, Csernovits Diodor dr. jószágigazgató, Komboy Iván pénzügyigazgató, Just Ferenc máv. üzletvezető, továbbá az összes más hivatalok főosztályosai és számos egyesület elnöksége.

Déni egy óra körül a Fehér Kereszt téli kertjében a helyőrség tisztikara tartott diszbanakettel. Mintegy kétszáz tiszt volt jelen. A királyra Resch Ferenc altábornagy, átlomásparancsnok mondott pohárköszöntőt. Miblag nangu köszöntőjében ramatolt arra, keves uralkodónak adatott meg az isteni kegy, hogy ny, hosszú éveken át kormányozhassa népeit. Ma is a kegyesség mintaképe, kinek kezébe letették esküinket; jobban és rosszban egyaránt követjük. Nagy korának ellenére ernyedetlen energiával, mindenre kiterjedő atyai jószágával ma is a kötelesség teljesítés terén minden alattvalójának mintaképe. Mi is fogadjuk meg, hogy letett esküinkhez hiven utolsó lehetetünkig teljesíteni fogjuk szent köteles-

ségünket, úgy a mint azt eddig tettük a megpecsételés nehéz napjában és büszkeségünkre méltó korszakokban egyaránt. Arridom ezen fogadtunkat létezzük, hogy a végső győzelemig kitartunk, egy szívvel-lélekkel kiáltjuk: éljen. A beszédehangzása után a tisztikar lelkesen élte a királyt. Mikor az altábornagy beszédét megkezdte, a várbau 20 ágyulövés hangzott el. Utána Üchtritz-Amadé Emil gróf Vörös Kereszt főmegbízt, szép beszédben éltette a szövetségeseket és a királyt. A zenekar ezután a Götterhaltót, majd a Himnuszot játszotta. A társaság késő délutánig együtt maradt. A kitünő ebédnek étvágya a következő volt: Erő leves Habsburg módra, Irós hus lepény, Helsteini borjú filé s kacska sült körítve, Piritott turós tekeres, magyarádi bor és fekete kávé.

Ünnepi istentisztelet volt még a zsinagógában. Az összes aradi hadikórházakban is megünnepelték a király születésnapját, zene és énekszámokkal, hazafias beszédekkel.

Kelepeében az olaszok.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Bern. Az Informationban írja X. admiralis: Az aszta herceg teradata mindenestre sokkal könnyebb volna, ha megnyerné az abruzzói herceg flottájának közreműködését. Nem akarok itt tengeri ostromtervet kidolgozni Trieszt ellen, de azt meg kell állapítanom, hogy ilyen terv sikeréhez vagy teljesen blokkolni kell Póliát, vagy az osztrak-magyar flottát egészen meg kell semmisíteni nyilt tengeri csatában. A póliai flotta eddig teljesen sértetlen, erős, jól kiképzett és kitünő kommandó alatt áll. Ez a flotta azután aligha fogja mozdulatlanul tűnni, hogy a szemeláttára foglalja el az ellenség Triesztet.

Berlin. A B. Z.-nak jelentik Bernből: A harctéri helyzetről ezt írja Stegemann a Bundban: A franciáknak nyilván az a törekvésük, hogy a Somme hajásában lévő jobb szárnyukat tehermentessítsék és hogy az angoloknál támogatást nyújtsanak. Minden részleisikerüket drágán kell megfizetniük, s a mellett még stratégiai értékük sincs e sikereknek.

Az isonzói offenzív hadsereg északi szárnya a Monte Gabriele-i támadja. Ezt az elsietett támadást súlyos veresességgel fizette meg, azonkívül ötezer sebesülten katonájával, akik fogságba kerültek. Ha az olaszok nem bírnak kiszabadulni a Wippacn-kelepecéből, akkor a Podgora és Görz meghódítása dacára inkább rosszabbul állanak, mint azelőtt.

Bern. A Temps római tudósítója jelenti: Görz meghódítása nem cél volt, hanem az olasz offenzívának egy incidense. Kétségtelen, hogy az olasz hadvezetés a Carsot akarja meghódítani, mert csakis az itt történő előnyomulás hozhatna a jövőben jelentős eredményeket. Az osztrak-magyar csapatok azonban éppen nem teszik könnyűvé ezt a feladatot. Görz: és szomszédságát az ellenségtől megtisztítani olyan cél, melyért véres árat kell még fizetnünk. A Monte Santóról védik az Alsovizsába és Aidusinába vezető nagy országutat, míg egyéb osztrak-magyar csapatok Andrea és Savogna felé tartóztatják fel az olasz karabinieriket.

LEGUJABB.

Ejjei 3 orakor érkezett telefonjelentés.

— Bruszilov támadása a kudarc leplezése. —

Berlin. Morath őrnagy a Berliner Tageblatt mai számában a következőket írja a hadtörténetről: Az összes ellenséges kritikusok is meggyeznek abban, hogy a Bruszilov hadsereg támadó ereje gyengébb lett, mint a döntő offenzíva kezdetén volt és a támadások már csak kisebb területekre szorultak. Valószínű, hogy a hadvezér nem bízik már Kowel elfoglalásában. De a preszússa megőrzése okából kényszerítve érzi magát, hogy két oldalt Leuberg felé lövjön. Böhm-Ermoli és Bothmer serege van ezért a neves harcoknak kitelve, melyek úgy festenek mint, a nagy offenzíva utolsó vonaglása. Nevezetesen az oroszok a megállapított tervüket akarják ellátni. Miért? Mert még mindig számítanak arra, hogy erőiket Romániával megnöveljék és Sarrail hadseregét életre hívassák. —

Ahol az eszközök már nem használhatók, ott eszközöcskéket nyulnak. — De már az entente kritikusok között is van elég olyan szakértő aki már régi idő óta szerencsétlenül tartja Sarrail tabornok hadseregének megszervezését.

Zürich. A „Neue Züricher Nachrichten“ athéni levelezője írja: A szerb hadsereg egyes részei már összehátráltak a bolgar csapatokkal. A szerb hadsereg 4 divízióból, azaz 60.000 emberből áll és feladata a bolgarok által megszállott görög falvakat elhagyni, valamint az orosz bolgar csapatok ellen támadni lépni. Feladatuk továbbá az Albániában lévő osztrák-magyar hadseregek közötti kapcsolatot megszakítani. Szakonykora eddig 8000 orosz érkezett.

— Ez ad az angol kormány Szerbia népének. Frankfurtról jelentik: A Frankfurter Zeitungnak jelentik Londonból. Az angol külügyminiszteri hivatal értesítette a londoni amerikai nagykövetet, hogy Anglia sürgős lépéseket tett Bukaresztben, hogy az általa vásárolt gabonából 2000 tonnát Szerbia lakosságának engedjenek át. A gabonát Amerika közvetítésével az osztrák-magyar külügyminiszterium kérte Angliától.

— Hősi halált halt aradi önkéntes. Brucker Ferenc, a csanádgyezmegyei papnevelő-intézet első éves teológusa, a 33. gyalogezred önkéntes káplárja, aki negyven kispap társával együtt önkéntesen vonult a harctérre, az oroszok elleni küzdelemben hősi halált halt. Brandt Ferenc és Loser Ferenc kispap katonák tudatták az intézet igazgatójával a lesújtó hírt. Brucker zádoniaki jómódú szülőik gyermeke volt. Az elesett hősi eleinte az orosz harctéren küzdött, majd az olaszok elleni offenzívában vett részt, legutóbb pedig ismét visszakért az orosz harctérre.

— Száz hajót süllyesztett el. Berlinből jelentik: A császár Forstmann Walter kapitánynak, egy tengeriaratt járó palancsnoknak ezért sikerrel elismerésül a Pour le mérite rendet adományozta. Forstmann eddig nem kevesebb, mint 100 ellenséges hajót süllyesztett el 260.000 tonna súlyban. Közöttük öt hadihajót és több fellegyszerített kereskedelmi gőzöst. A Forstmann által elsüllyesztett hajók értéke hatszáz millió márkára rug.

— Aradiak hadidője. Az aradiak hadidőjét kivétel bizottság tagjai Baross Lajos dr. elnöksége alatt ma folytatták működésüket. A bizottság ma is egyenként tárgyalta a kivett adóösszegeket, a megjelent írásokat mind meghallgatta. A kivett összeg redukálását többen kérték és a bizottság a kérelemnek, ha azt elfogadhatónak és indokoltnak találta, eleget tett. Voltak azonban olyanok, akiknek érzésszerű kérélmét a bizottság elutasította. A hadidőzők névsorából a bizottság Dörner Emilt, Dörner Jánost és Domán Sándort törölte, míg Ozédly Károly dr., Czukker Ferenc, Domány János és Danos Gyula adóját redukálta. Megemlítendő, hogy Deutsen-Fülöp és Deutsca Auréli, az aradi Deutschen Testvérek cég tulajdonosai a bizottságnak bejelentették, hogy egyrészt hazafias kötelesség teljesítésből és másrészt pedig a nemes célra való tekintettel a kivett adót szívesen ismétlik.

— Kenyér és lisztjegyek kiosztása. A polgármester közhírré teszi, hogy a szeptember havi liszt és kenyérjegyeket a kiosztó bizottságok eddigi működési helyükön augusztus hó 22, 23, 24, 25 és 26 án délelőtt 8—12 óra között 3—6 óra között fogják a jelentkezők között kiosztani.

— Egy népfelkelő tizenhatalmú fiának ezredes a keresztapja. Nagyváradról jelentik: Semovak Zsigmond memáros volt Szakonykora, mielőtt be nem vonult Nagyváradra katonának. Szakonykora is megbecsülte őveze a derek polgári, aki tizenhat gyermekét és a feleséget hagyta otthon, mikor a háza hátrahagyva azután orom kacsagott a derek népfelkelő szívébe: gyermeke — sőt gyermekei születtek, a felesége két egészséges ikar fiúnak adott életet. Ezek a Semovak tizenhatodik és tizenhatalmú gyermekei. A boldog apa búcsúja önmagának ölte magának a feleségét, aki öt Nagyváradra is követte, aztán szeiss lendülettel tolt ragadott és levelet írt Oprincsák István ezredes, állomásparancsnoknak, s arra kérte, váltassa el egyik há keresztsapát. Oprincsák állomásparancsnok a levél elolvastása után felhívta magához Semovak Zsigmondot, s a népfelkelő nagy öröme a keresztsapát elfogadta. Így az egyik fiu neve István lesz, a másiké pedig, a tizenhatalmú Gyula, akinek Főúr Gyula honvedőhadnagy lesz a keresztapja. Az érdekes gyermekek keresztelése ma délelőtt fél 10 órakor volt a Szakonykora 6. számú házban, ahol Oprincsák István ezredes és Főúr Gyula hadnagy is megjelentek mint keresztszülők.

— A vak katonának. A béli ifjuság Werner Géza kezdeményezésére augusztus 13-án este műkedvelő előadás, rendezett a vak katonák javára, mely minden kiadás levonása után háromszáz koronát jövedelmezett. Az estély nagyon jól sikerült, ott volt a koruyek egész menegencsaja, a műsor ügyesen volt összeállva, a szerepek — kivétel nélkül — nagyzeruen játszottak s így dícséretet érdemel, a leányok közül: Gerő Kóssi, Demson Rozsa és Irem, Gerő Posze, Lipkovits Milla, Fusch Irén, Papp Teres. A fiúk közül: Werner Géza, Ferencsik Odon, Kautmann Lajos, Lipkovits Sándor, Gerő István, Buder Ötver és László. Az Aradi Közlönynek küldött összeglet rendezetési helyere jutástjuk.

— Verekedés. Ma délután nagy köszönet, szemlélté végig egy katonát és egy civil verekedést. Szepvecz Ferenc 58-ik gyalogezredbeli szakaszvezető egész délután együtt mulatott Fiorucz János hajómatrossal, míg végre egy csapszékben összeküldöböztek. Vitakozás során Fiorucz gyavanak neveste a katonát. Szószóló követett míg az Andrássy-téren aztán a megsértett katonát egy bottal teperágtá Fioruczot, aki 8 napon belül gyógyuló könnyű testi sérülést szenvedett. Mindketőt bevittek

a rendőrségre. A verekedő szakaszvezetőt pedig átadták a katonai készütségnek.

— Könyvtárat vesz Kerpel.

8547

Désy Zoltán vagyona.

Az Aradi Közlöny tudósítása.

A magyar sajtó több ízben említést tett a Désy-hagyatéknak a leltározás alatt feltárazott kincseiről. Mint egy közszéplap írja, a leltározás sok valószínűtlen volt s éppen ezért egyik munkatársa kérdést intézett a leltározáson idező Abrudbányay Andrá dr. ügyvédhez, aki a család megoziasából a Désy-hagyaték ügyét intézi. Abrudbányay, udvarbíró és a leltározás alatt lelesegül vette Désy Zoltán unokáját s éppen ezért mentesítétek ideiglenesen a katonai szolgálatról, hogy a hagyaték ügyét lebonyolítsa.

— A lapok téves közlései közé tartozik, — mondotta Abrudbányay dr. — hogy az általam 170.000 koronáért megvette Désy Zoltán egy márciusvasárnapji lelték. Az igazság ezzel szemben az, hogy a kincstar értékesítést vett meg, amelyben évtizedek óta lüngöl a pénzügyigazgatóság és nem 170.000, hanem csak 140.000 koronás volt a vásár.

— Désy Zoltán hagyatékai figyelt igen bonyolultak s ezért az iróalmi rész rendezéséig nem jutattam el. Désy Zoltán abszolút ur volt, aki állandóan a köz érdekeiért harcolva, elhanyagolta a saját anyagi dolgait. Eredetileg 2 millió vagyona volt s úgy hiszem, hogy a hagyaték ügyek lebonyolításával a vagyona a felhatalmolt sem fogja megadni. A legjelentősebbet Tischer Mór mondta Désyról. Többször hallottam, hogy Désy Zoltán az utolsó pénzügyi államtitkarsága után egy 60.000 koronás kölcsön megszerzéséért fordult hozzá. De a lely mindennek jódann karakterizálja Désy-t, aki annyit tett az állam háztartásának rendezéséért, a maga vagyonaért, aorsát pedig, emellett minden más emberrel halmazdenn megbeszélte tartotta.

Egy álom és egy sorsjegy, mint aradi hozomány.

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Hallottunk már olyan hazaságról, amelynél a vőlegény sok száz ezer korona értékű jóbirtokei, vagy amelynél csak egy pár harisnyát kapott hozományul. Azt is olvastunk már, hogy a megatalkodott párivadász kedves após, aki fél millió koronát igért jövendőbeli vejének, az esküvő napján csödbe jutott és ongyukossa lett és az új férj földalmisan sóna, tott fel:

— Gott! nem is tudtam, hogy szerelemből nőszültem.

Ilyen fura esetekkel mártalálkottunk az életben, de azt csak most tudtuk meg, hogy egy aradi kishivatalnok egy álmot és egy egész osztályosjegyet, kapott hozományul. A szóban levő kishivatalnok K. J. hat évvel ezelőtt vette feleségül egy aradi kereskedő bájos leányát. Az após kijelentette az esküvő után:

Kedves fiam tudom, hogy te szerelemből vettél el a leányomat, azonban én mégsem akarok egészen üres kézzel utnak engedni benneteket. Birtokomban van egy egész osztályosjegy, amelyet egy álom alapján vásároltam meg. Ma az álom és ez az egész sorsjegy csatálatlan, vegyétek és boldoguljatok vele.

A kishivatalnok reményteljesen őrizte meg a sorsjegyet, amely egy büvös álom varázsát rejtette. A sorsjegy azonban hat év óta egyetlen egy fillet sem nyert és így a kishivatalnok már több mint ezer koronát fizetett rá a hozományra. E mellett meg az a hallatlan malőr is megsejt legutóbb vele, hogy a 28977. számú sorsjegye azért a főnyeremény a 28976. számú sorsjegyek jutott, amelynek szerencsés tulajdonosa az Aradon is jól ismert Bihari János drámai színész.

A szerkesztésért felel:

Budnyánszky Andrá levéltételező:

Stauder József.

